

Vergaderjaar 2024–2025

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1358

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2025

Uw Kamer heeft in een motie van Six Dijkstra¹ gevraagd elk departement een brief te laten versturen met daarin een plan voor de registratie van impactvolle algoritmen (categorie B in de Handreiking Algoritmeregister), boven op de plannen voor het registreren van hoog risico-AI (categorie A). Het uiteindelijke doel is een beter gevuld algoritmeregister. Hiervoor geef ik in deze brief aan wat voor Defensie de stand van zaken is.

Huidige vulling door Defensie

Op dit moment bevat het algoritmeregister twee algoritmische toepassingen van Defensie; namelijk het Stuurinformatie Dashboard Operationele Gereedheid (BI/VEST) en de Octobox Anonimiseringssoftware. Het Dashboard Operationele Gereedheid geeft Defensiemedewerkers inzicht in de huidige operationele gereedheid en inzetbaarheid van de krijgsmacht. Octobox Anonimiseringssoftware wordt gebruikt voor het anonimiseren van documenten, bijvoorbeeld voor het lakken van documenten die onderdeel zijn van Woo-verzoeken. Beide algoritmes vallen in categorie C van de Handreiking Algoritmeregister (overige algoritmes) en zijn gepubliceerd ten behoeve transparantie.

Aanpak

Om het register gevuld te krijgen moeten organisaties verschillende stappen doorlopen. Allereerst moeten alle algoritmes binnen een organisatie geïnventariseerd worden. Vervolgens moet bepaald worden welke algoritmes in het algoritmeregister terecht komen. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan de hoog-risico systemen zoals gedefinieerd in de AI-verordening. Met de voorgaande Staatssecretaris van BZK hebben departementen afgesproken voor het eind van 2025 ten minste alle

¹ Kamerstukken II 2024/25, 26 643, nr. 1286

hoog-risico algoritmes te registreren². Conform de motie Dekker-Abdulaziz van uw Kamer³ gaan nieuwe hoog-risico algoritmes direct opgenomen worden in het register. Tegelijkertijd zal de aandacht nu worden gelegd op het registreren van impactvolle algoritmes, waaronder risicoselectie technieken. Na de selectie en categorisering worden de algoritmebeschrijvingen opgemaakt, gecontroleerd en vervolgens gepubliceerd.

Stand van zaken Defensie

Defensie onderschrijft het belang van transparantie over het gebruik van impactvolle algoritmes die burgers raken. Eind 2023 is Defensie gestart met het inventariseren van algoritmes die door Defensieonderdelen gebruikt worden. De inventarisatie van hoog-risico systemen volgens de Alverordening is door de meeste Defensieonderdelen afgerond. Een aantal onderdelen hebben aangegeven hier nog mee bezig te zijn. Er zijn bij Defensie momenteel geen algoritmes bekend die in deze categorie vallen. De inventarisatie van impactvolle algoritmes, oftewel algoritmes met directe rechtsgevolgen voor betrokkenen of algoritmes die beïnvloeden hoe de overheid een betrokkene of groep classificeert, loopt nog tot eind 2025. Indien er hoog-risico AI of impactvolle algoritmes gevonden worden dan zal onderzocht worden of deze gepubliceerd kunnen worden in het algoritmeregister.

Naast de lopende werkzaamheden voor het vullen van het algoritmeregister werkt Defensie aan het versterken van de interne governance op data- en algoritmegebruik. Dit is een belangrijke basis om verantwoord algoritmegebruik op een structurele en duurzame manier in te richten. De afwegingen op het gebied van transparantie zijn hier een belangrijk onderdeel van.

Aandachtspunten

Veiligheidsoverwegingen en uitzonderingen

Het publiceren van informatie over algoritmes moet zorgvuldig worden gedaan. Soms kan dit namelijk op gespannen voet staan met de grondwettelijke taken van Defensie en voor veiligheidsrisico's zorgen. De toepassingen waarbij Defensie algoritmes gebruikt kunnen operationeel gevoelig of geclassificeerd zijn, waardoor opname in het algoritmeregister niet altijd mogelijk is. Alle algoritmes die voor militaire doeleinden worden gebruikt zijn dan ook uitgezonderd van de publicatieplicht. Op deze algoritmes zijn de verplichtingen die volgen uit de AI-verordening ook niet van toepassing.

Ook voor algoritmes die geen directe militaire toepassing hebben is zorgvuldigheid bij publicatie belangrijk. Deze kunnen namelijk inzicht geven in de technische capaciteiten van Defensie. Om deze reden zal Defensie dan ook altijd op hoofdlijnen publiceren en geen technische details openbaar maken.

Versnellen van gereedstelling

Defensie staat voor grote uitdagingen. Geopolitieke ontwikkelingen hebben geleid tot een toegenomen dreiging van een mogelijk conflict. De belangrijkste prioriteit van Defensie is dan ook het versneld gereedstellen van de krijgsmacht ten behoeve van hoofdtak 1: het beschermen van het eigen grondgebied en dat van bondgenoten. Dit vraagt veel van de

² Kamerstukken II 2022/23, 26 643, nr. 1056

³ Kamerstukken II 2022/23, 36 360 VI, nr. 14

organisatie en kost capaciteit en kennis. Defensie moet dan ook keuzes maken in de prioritering van haar inzet en middelen. Hoewel Defensie het algoritmeregister een waardevol instrument vindt om transparantie over algoritmes te bevorderen, weegt het belang van directe inzet op operationele effectiviteit in de huidige context zwaarder.

Vervolgproces

Ik zal uw Kamer via de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk over 2025 wederom informeren over de voortgang.

De Staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman